

*Vi vil inspirere.
Målet er å løfte folk ut
av klimadepresjon
til optimisme,
engasjement og håp.*

MAGISK: Nordlyset er så magisk at det er vanskelig å beskrive, mener Hilde og Sunniva.

Hilde og Sunniva overvintret på Svalbard

VI HAR ALDRI KJENT OSS STERKERE

Totalt isolert fra omverdenen, gjennom mørketid og kulde og med isbjørnen lusken rett utenfor den knøttlille fangsthytta, har Hilde Fåln Strøm (51) og Sunniva Sørby (57) levd siden august i fjor.

TEKST: Marianne Smeby Strand FOTO: Privat

SVALBARD I august i fjor inntok de den bitte lille hytta, 140 kilometer fra sivilisasjonen i Longyearbyen. Fullpakket med mat, utstyr og klær skulle Hilde, Sunniva og Ettra – en 40 kilos malamute – ha det mest nødvendige for å klare den lange overvintringen. De to er de første kvinnene i historien som overvintret uten menn i en fangsthytte på Svalbard.

Det har vært tøffe tak, spektakulære naturopplevelser og hardt arbeid – gjennom snart ni måneder. De har måttet takle ubarmhjertige naturkrefter, mørketid og isbjørnfare, samtidig som de har forsket på klimaforandringene i landskapet de begge elsker.

– Det har vært utfordrende dager. Ingen dusj, elektrisitet eller varmeovner. Ingen butikk å gå til når du trenger noe. Ingen som kan hjelpe oss med ting. Det er et svært enkelt liv der alle oppgaver tar mer tid enn hjemme, forklarer Hilde.

TILPASNINGSDYKTIGE

Den vedfyrte stekeovnen står som hjertet i hytta, både for varme, matlaging, og tining av is og snø. Her må de hugge sin egen ved mens isbjørnen lusker rundt veggene.

– Det er overraskende hvor tilpasningsdyktige vi er når vi må. Hvor lite vi trenger. Hvor lite vi bruker. Hvor lite vi kan trives med. Hvor mye som bor i oss og hvor mye vi selv kan påvirke, mener Hilde.

Begge har kjent på sårbarheten når naturkreftene har herjet utenfor de uisolerte veggene.

– Og likevel har vi aldri kjent oss sterkere!

Hilde har vært borte fra både mann, barn og barnebarn, men har holdt kontakt på meldinger via satellitt og på iridiumtelefon. Det har gått mye bedre enn hun fryktet, tross alt. Med unntak av familie og venner er det ikke så mye annet hun har savnet.

– En radio og en dusj, kanskje ... og litt ferske grønnsaker og fersk frukt.

Hun forklarer:

– Jeg var innstilt på dette, men det verste har vært å være borte fra de minste.

ALENE I ISEN:

Ni måneder har Hilde Fåln Strøm og Sunniva Sørby tilbrakt på en fangsthytte på Svalbard. Her er de såkalt «folkeforskere» og samler inn data til eksisterende forskning som utføres i Arktis.

LEVE ENKELT: – Vi ville formidle naturens små og store mirakler. Et annet mål er å vise at det går an å leve langt enklere der man klarer seg med langt mindre enn den overflod de fleste av oss ellers har i hverdagen.

ISBJØRN: De har sett både isbjørn og isbjørnspor på nært hold.

At de blir så store på den tiden jeg er borte. Men på mange måter har jeg følt meg nærmere dem dette året enn ellers. Det har vært mer tid til å tenke på dem og ha dem med meg i hverdagen. Det samme er det med alle gode relasjoner i livet og hva de betyr for meg, sier 51-åringen.

BERGTATT

Hilde hadde ikke vært lenger nord enn til Trondheim da hun kom til Svalbard første gang for 25 år siden.

– Det å komme hit, et sted jeg bare hadde lest om, var så

spennende og så totalt annerledes enn alle andre steder jeg hadde sett. Jeg kom på slutten av sommeren. Midnattssolen var over, og lyset var helt magisk. Jeg var bergtatt fra første stund.

Det er ikke så lett å si noe enkelt om hva som gjorde at hun ble så fascinert.

– Det er så mye! Det er både naturen som er så annerledes, det helt spesielle lyset, og det unike dyrelivet. Men det er også en følelse jeg får av en helt spesiell tilknytning. En slags «jording» som er vanskelig å forklare. Jeg kjente

Når orkanen har herjet som verst, har det vært noen stunder der vi lurte på om hyttetaket ville holde. Da er du sårbar og liten.

det fra første gang jeg satte mine ben her. Jeg føler meg hjemme her i det litt ugjestmilde og røffe, men samtidig sårbare området – der alt liv er litt på grensen til det mulige.

Drømmen om å overvintre på en fangsthytte har hun hatt i mange år.

– Jeg hadde lest om fangst og fangstfolk før jeg kom til Svalbard og hadde et sterkt ønske om å oppleve dette livet på Svalbard. Være en del av det; lyset, naturen, dyrelivet og kreftene. Men som alle store drømmer var spørsmålet om når, hvor og hvordan det skulle skje. Jeg var i en hektisk og spennende jobb, og det passer egentlig aldri å ta et år fri, forklarer Hilde.

I stedet ble det dagligliv på Svalbard og mange turer med ektefellen Steinar.

Så kom skredet i Longyearbyen 19. desember 2015, der to menneskeliv gikk tapt.

– Livet fikk et annet perspektiv. Dette vakre som jeg var så glad i, og disse kreftene jeg var så fascinert av, var i total ubalanse og hadde tatt sine første liv.

FEIRINGER: Fangsthytta er ikke stor, og en isolasjon uten påvirkning utenfra kan lett føre til negativt tankespinn, savn og lengsel. – Vi har hatt fokus på å feire alt som kan feires, gjøre måltidene til høydepunkt på dagen og ha det gøy, sier Hilde.

MØTE MED SUNNIVA

Knappe to år etter skredet traff hun Sunniva, og det var umiddelbar kjemi, dyp respekt og felles interesser, forklarer Hilde selv. Sunniva var også den første kvinne i et team på fire som gikk på ski til Sydpolen. De polare områdene hadde formet dem begge, og de ønsket å bidra til å beskytte områdene.

– «Hearts in the ice» er uttrykk for vår kjærlighet for Arktis og Antarktis. Hjertene i isen. Vi har begge sett endringene i de arktiske områdene.

Hearts in the Ice ble en plattform for global dialog, der de ønsker et positivt og inspirerende engasjement rundt det akutte temaet klimendringer, forklarer Hilde. De bidrar inn til forskning og kunnskapsformidling via

eksperter til skoleklasser og følgere over hele verden via satellitt.

– Ett av målene med denne overvintringen var å oppleve naturen, lyset og dyrelivet. Vi ville formidle naturens små og store mirakler. Og vi ville være en del av dette igjennom alle årstidene. Det ble ni måneder, alene, to mennesker, isolert, med det vi trengte for å overleve.

Men de har også brukt tiden til å skrive, male, spille ukulele, fotografere, og komme seg selv nærmere med å tørre å åpne opp og være sårbar. De ønsker å vise at det går an å leve enklere og klare seg med langt mindre enn den overflod de fleste av oss ellers har i hverdagen.

– I en verden full av ytre påvirkning og distraksjoner og

tilgang på «alt», er det godt å ta ett steg tilbake og leve mer i pakt med naturen og de basale oppgavene vi nesten har glemt.

KLIMAHÅP

Kjærligheten til naturen – og et ønske om å bidra i klimadiskusjonen – er en viktig del av prosjektet.

– Vi vil inspirere. Målet er å løfte folk ut av klimadepresjon til optimisme, engasjement og håp. Vi ønsker å dele vår kjærlighet for naturen, naturopplevelser og verdien av å ta vare på disse områdene og jorda vår, og nå også ekspertenes kunnskap, sier Hilde.

De samarbeider med både organisasjoner og forskerinstitusjoner nasjonalt og internasjonalt. De tester ut grønne løsninger som elektrisk snø-

scooter, solcellekraft og vindmølle, men driver også med folkeforskning, såkalt «Citizens Science» – forskning foretatt av folk som ikke er forskere. Her samarbeider de med etablerte forskningsinstitusjoner, som Norsk Polarinstittutt og NASA, og bidrar til forskning i havet, på land og i atmosfæren. De har bidratt gjennom hele perioden med alt fra å samle inn insekter, ta prøver av saltvann og snø, rapportere isbjørnobservasjoner og øvrig dyreliv, til å observere skyer og nordlys.

– Forskerne synes det var utrolig spennende at vi kunne bidra med data herfra under en så lang periode som ni måneder. Vi opplevde det som å få være en del av noe større der målsettingen til forskerne

TRIO: Sunniva, Hilde og Ettra, en Alaskan malamute.

HISTORISK

Hilde Fålun Strøm og Sunniva Sørby er de første kvinnene som har overvintret på Svalbard uten menn. Mer om de to, og prosjektet finner du på: www.heartsintheice.com

er å forstå mer av det som foregår rundt de raske klimaendringene i Arktis.

LITE STRESS

Ni måneder alene på en fangsthytte gjør noe med deg. – Det har vært utrolig fint, med lite stress og mer faktiske og reelle utfordringer enn de en har hjemme. Kontrastene til det ekstremt påkoblede livet der hjemme har vært store. Det gir en helt annen ro. Her er ingen støy annet enn de naturlige lydene fra vær og vind, sjø og is. Det kan være veldig

*Det ble ni
måneder alene.
To mennesker,
isolert, med det vi
trengte for å
overleve.*

mye lyd når stormene herjer med den 90 år gamle, fangsthytta. Men det er allikevel ikke støy på samme måte som i trafikken eller i et menneskemylder. Pulsen har aldri vært lavere, kroppen aldri sterkere og sinnet aldri mer åpent. Det har vært tøffe tak i mange sammenhenger, og vi kunne

ikke klart dette uten den erfaringen vi begge har både fra området og dyrelivet, men også den mentale styrken vi begge har, understreker Hilde.

De har også kjent på frykten. – Når orkanen har herjet som verst, har det vært noen stunder der vi lurte på om hyttetaket ville holde. Da er du sårbar og liten. Eller den gangen vi trodde isbjørnen hadde tatt Ettra. Eller da vi var inne-sperret i hytta av tonnevis med snø som hadde fokket seg opp foran inngangsdøra og vi var usikre på om rømningsveien også var blokkert. Sunniva kjente nok også litt på det da hun nesten gikk rett på en isbjørn i mørket ute på trappa, sier Hilde.

– Vi har hatt mange små episoder der vi har hatt stunder med usikkerhet og frykt. Men også en form for håpløshet når

du fyrer om morgenen, og det fortsatt er kuldegrader inne fordi vinden herjer og kjøler ned den trekkfulle hytta. Det blir en kamp mot naturen.

I mai skal de tilbake til sivilisasjonen. De har spennende planer for hvordan de skal fortsette sitt engasjement for klima, folkeforskning og kunnskapsformidling til barn med «Hearts in the ice» og «Embrace the planet Project». – Akkurat nå er det litt vanskelig å tenke seg tiden etter dette, her som vi har vært 100 prosent til stede, uten ytre påvirkning som mobil og data, folk og alt som hører med i det virkelige livet. Det blir en enorm overgang. Det blir godt også, selvfølgelig, med alle våre kjære og nære. Men det er mye her vi kommer til å savne. Livsstilen her er på mange måter å foretrekke. •